

พรรณไม้งามรอบอาคารพิพิธภัณฑ์พืชสิรินธร

Bangkok Herbarium (BK)

กลุ่มวิจัยพฤกษศาสตร์และพิพิธภัณฑ์พืช
สำนักคุ้มครองพันธุ์พืช กรมวิชาการเกษตร

รายสัปดาห์ที่ 3 ประจำเดือนกรกฎาคม 2561

มะพุด

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Garcinia dulcis* (Roxb.) Kurz
 ชื่อวงศ์ CLUSIACEAE
 ชื่อสามัญ Yellow mangosteen
 ชื่ออื่น -

ที่มาภาพ : ฐานข้อมูลส่งเสริมและยกระดับคุณภาพสินค้า OTOP

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

เป็นไม้ต้นขนาดกลาง สูง 7-10 เมตร ไม่ผลัดใบ เรือนยอดทรงกลมหรือรูปไข่ ทรงพุ่มแน่นทึบ ลำต้นตรงมีร่องรอยแผลเป็น เป็นปุ่มปมตะปุ่มตะป่ำ ที่เกิดขึ้นจากกิ่งก้านหลุดร่วงอยู่ทั่วไป กิ่งก้านจะแตกออกจากลำต้นค่อนข้างถี่ ใบเดี่ยวออกเรียงตรงกันข้าม ใบรูปหอกหรือแกมขอบขนาน โคนใบกว้างและค่อยๆ สอบเรียวเล็กไปทีปลายใบ โคนใบตัดตรงเว้าเข้าหาก้านใบคล้ายรูปหัวใจ เนื้อใบหนาคล้ายแผ่นหนัง สีเขียวเข้ม หลังใบเกลี้ยงเป็นมัน แผ่นใบมักจะบิดเป็นคลื่นเล็กน้อย ขอบใบเรียบ ก้านใบย่นขรุขระ ยาว 1.5-2.0 เซนติเมตร มีขนบางๆ ปกคลุม ใบกว้าง 6-9 เซนติเมตร ยาว 25-30 เซนติเมตร ดอกสีขาวนวลอมเหลือง เป็นดอกไม้สมบูรณ์เพศแต่อยู่ในต้นเดียวกัน ออกเป็นช่อแบบช่อกระจุกตามซอกใบและกิ่งก้าน กลีบเลี้ยงสีเขียวติดกัน 4 กลีบ กลีบดอกสีขาวนวลหรือเหลืองอ่อน 4 กลีบ บานเป็นรูปถ้วยหรือโถเมื่อบานเต็มที่ กว้าง 1.0- 1.5 เซนติเมตร ผลมีลักษณะกลมหรือรูปไข่ ผลอ่อนสีเขียวเมื่อสุกสีเหลืองอมส้ม กว้าง 5-6 เซนติเมตร ยาว 6-7 เซนติเมตร ผิวเรียบ เนื้อในสีเหลือง รสเปรี้ยวอมหวาน ออกดอกเดือนมีนาคม-เมษายน

การกระจายพันธุ์

มีถิ่นกำเนิดในทวีปเอเชีย บริเวณเขตร้อน

สภาพนิเวศวิทยา

พบได้ตามป่าดิบชื้น ชายห้วยและป่าเบญจพรรณ

การใช้ประโยชน์

กินเป็นผลไม้รสเปรี้ยว หรือใช้ทำน้ำผลไม้ ทำแยม ทางยา ใช้น้ำคั้นจากผลแก้เลือดออกตามไรฟัน ขับเสมหะ รากต้มน้ำดื่มแก้ไข้ ถอนพิษ เปลือกนำไปต้ม กรองเอาแต่น้ำ ใช้ล้างแผล ในชาวและสิงคโปร์ ใช้เมล็ดตำละเอียดรักษาอาการบวม ใช้ย้อมสีเสื้อ

ต้นมะพุด จัดเป็นพันธุ์ไม้พื้นบ้านของไทยแต่โบราณ ในปัจจุบันหาพบได้ยาก มีชื่อเรียกท้องถิ่นหลากหลายชื่อได้แก่ ไข่จระเข้ ตะพุด ส้มป่อง ส้มม่วง พะวาใบใหญ่ ปะพุด มะพุด มะนุ ประโหด ปะพุด เป็นต้น จัดเป็นพันธุ์ไม้ตระกูลเดียวกับสารภี ส้มแขก มังคุด ชะมวง ฯลฯ เป็นไม้ท้องถิ่นในอินโดนีเซียและหมู่เกาะอันดามัน ภาษาอินโดนีเซียเรียก มุนดู ภาษาเขมรเรียก ประโหด ภาคอีสานเรียก มะพุด